

Post-festum

Din punct de vedere etimologic, **festival** înseamnă, ca și **festivitate**, o întâmplare sărbătorească, un prilej, așadar, de bucurie și satisfacție. **Festivitatea** decernării premiilor, în finalul **Festivalului** Național de Teatru, trebuia prin urmare să producă o cantitate dublă de bucurie și satisfacție. Nu numai premianților, ci și tuturor (sau, măcar majorității) celor care o așteptaseră „pe margine”, făcând pronosticuri și întocmind clasamente. Desigur, în orice competiție există, prin forța lucrurilor, nu doar învingători, ci și învinși, nu doar fani mulțumiți, ci și suporterii dezamăgiți. Corectitudinea unei întreceri în care valorile se măsoară nu cu metrul, kilogramul sau cronometrul, ci cu etalonul încă neomologat al priceperii și gustului câtorva judecători instituți ad-hoc (adică pentru împrejurarea respectivă), poate fi apreciată după media mulțumirilor și dezamăgirilor pe care le provoacă rezultatele întrecerii. Atât cât am putut deduce din investigațiile întreprinse imediat după consumarea întâmplării sărbătorești din seara de 30 noiembrie (dar și din ecourile ulterioare), această medie a fost pozitivă în cazul Premiului de originalitate, oferit de UNITER și decernat regizorului Alexandru Tocilescu pentru spectacolul **Poate, Eleonora...** Reacții împărțite a stărnit Premiul Primăriei București, împărțit de juriu, la rândul său, între Mariana Mihuț (pentru rolul interpretat în **O batistă în Dunăre**) și Vlad Mugur (pentru regia spectacolelor **Doi gemeni venețieni** și **Scaunele**), căci a răsplăti cu aceeași distincție – care nu e una pentru originalitate, performanță sau excelență – două contribuții creatoare **structural** diferite este o soluție cel puțin stranie și, lucru mult mai periculos, de o frapantă lipsă de profesionalism; te poți

aștepta la o asemenea decizie din partea unui „conclav” format din vânzători de pește și din căruțași, nicidecum din partea unor **specialiști** (teoreticieni și practicieni) în arta teatrului. O medie categoric negativă în materie de receptare a obținut, în fine, Premiul Ministerului Culturii (de fapt, Marele Premiu), atribuit spectacolului **Chira Chiralina**, spectacol frumos și tulburător, dar insuficient sub raportul susținerii actoricești, majoritatea interpreților fiind neprofesioniști. Or, după cum știe orice profan (mai bine, s-ar părea, decât **specialiștii**), un spectacol înseamnă regie, scenografie, muzică etc. cel puțin în aceeași măsură în care înseamnă **actorie**.

Altfel, în ciuda puținătății premiilor, majoritatea reprezentațiilor participante s-au ales cu câte ceva. Ignorate au rămas doar **Noaptea călugăriței portugheze**, **Revizorul** și **Hamlet**. Dacă, în legătură cu primele două, atitudinea judecătorilor poate fi înțeleasă, **completa** neglijare a excepționalului spectacol realizat, la Teatrul Național din Craiova, de regizorul Tompa Gábor deschide calea unor presupuneri atât de neplăcute privind moralitatea vieții teatrale (dar și civile) din România, încât e preferabil să punem împrejurarea pe seama fragilității criteriilor estetice ale persoanelor din componența juriului. Situație, la urma urmei, nu mai puțin alarmantă.

Cum spuneam, rezultatele unei competiții nu pot mulțumi pe toată lumea. Dar nu e păcat să se transforme într-un amestec de perplexitate, suspiciune și iritare – stări de spirit ce nu pot să nu întunece și bucuria firească a premianților – ceea ce trebuia să fie sărbătoarea supremă a teatrului românesc? Este, oare, inevitabil să existe și o tristețe **post-festum**? ■ A.G.

● MARELE PREMIU: **Chira Chiralina** de Cătălina Buzoianu, după Panait Istrati (Teatrul „Maria Filotti” din Brăila) ● PREMIUL PRIMĂRIEI BUCUREȘTI, ex-aequo: Mariana Mihuț pentru rolul Cezara din piesa **O batistă în Dunăre** de D.R. Popescu (TNB), și Vlad Mugur pentru regia spectacolelor **Scaunele** de Eugen Ionescu și **Doi gemeni venețieni** de Carlo Goldoni (Teatrul Maghiar de Stat din Cluj) ● PREMIUL PENTRU ORIGINALITATE ÎN CREAȚIA TEATRALĂ, oferit de UNITER: Alexandru Tocilescu pentru regia spectacolului **Poate, Eleonora...** de Gellu Naum, (Theatrum Mundi).

De ce așa și nu altfel

Când cineva face ceva, cea mai profitabilă atitudine pentru cei de pe margine este să fie nemulțumiți: de ce biroul de organizare a întârziat distribuirea invitațiilor, de ce secțiunea off cuprinde spectacole mai bune decât cea oficială, de ce acțiunea off a fost anunțată atât de târziu și n-a avut parte de popularizarea necesară, de ce juriul e așa și nu altfel și așa mai departe, până la transformarea tuturor calităților în cusururi și viceversa.

Selecția – oficială și ne – a fost până la urmă reprezentativă pentru teatrul românesc, partea a reflectat ambițiile și deschiderile întregului. Impresia generală a fost mai bună decât adăunarea calităților și defectelor fiecărui spectacol separat. La fiecare spectacol am auzit aplauze furtunoase și cadențate în sală și respingeri categorice în holuri.

Așa rău popularizat cum a fost, Festivalul ne-a învățat să considerăm înghesuiala sufocantă de la intrare și din săli drept o formă de existență a sărbătorii. Teatrul nu se face petru bolnavii de agorafobie. Dimpotrivă. Dar, pentru a-și împlini vocația, ar fi poate util ca trupele din țară să dea mai multe spectacole în orașul Festivalului: atunci vom putea măsura ceva mai corect dragostea publicului.

Acum înregistrăm devotamentul oamenilor de teatru și al prietenilor lor.

S-au dat și premii. Discutabile și discutate, ca de obicei. Cei care le-au primit au avut tot dreptul să se bucure. Tot așa cum cei ocoliți au avut tot dreptul să fie nemulțumiți. Stăruie o anumită ambiguitate: cui îi aparține premiul UNITER? Teatrului care a produs spectacolul și al cărui director s-a urcat primul pe scenă, sau regizorului Alexandru Tocilescu, care l-a gândit și a smuls, când a ajuns pe podium, ceea ce considera că i se cuvine? Sunt cele cinci spectacole, într-un fel sau altul premiate, cele mai bune? Va fi greu de găsit o majoritate în acest sens. Reprezintă juriul majoritatea? O reprezintă pe directoarea Festivalului? Materializează opțiunea Ministerului Culturii, stabilind astfel o ierarhie oficială? Evident, la toate aceste întrebări răspunsul este nu. Premiile sunt o răsplată materială administrată de cinci oameni. Și cum UNILEVER a fost sponsorul principal al Festivalului, rămâne speranța că cele mai dificile pete (chiar și cele din soare, nu-i așa, Vlad Zograf?) vor fi până la urmă curățate.

MAGDALENA BOIANGIU